

Manual till UBÅT

Innehållsförteckning

Om UBÅT	1
Fylla i formuläret	1
Frågor om UBÅT	3
Utredning/Undersökning	4
Medicinsk behandling (används om man känner till detta).....	5
Stöd (Psykosociala stödåtgärder)	6
Psykosocial behandling	7
Funktions/färdighetsträning.....	8

Om UBÅT

När kan man koda in åtgärder i UBÅT? En åtgärd kan kodas in i Ubåt när som helst, som planerad, pågående eller avslutad planerat/oplanerat. Skapa gärna en rutin för inkodning t.ex. efter avslut vid en uppföljning. Man behöver inte känna till alla uppgifter om åtgärden för att koda in den i UBÅT. Den sparas och kan öppnas senare och då kan man koda in nya uppgifter och eventuella ändringar.

Vilka åtgärder ska kodas in i UBÅT? Endast åtgärder som initierats inom ramen för missbruksvård och som innebär att klienten deltar eller förväntas delta aktivt registreras i UBÅT. Om klienten t.ex. har varit på ett AA-möte eller en vårdcentral på eget initiativ ska det inte registreras i UBÅT.

Kan man registrera flera åtgärder samtidigt för en klient? Nej. Varje åtgärd måste registreras för sig. Annars kan de olika åtgärderna inte uppdateras och utvärderas var för sig. Om klienten fått flera åtgärder samtidigt framgår det av tidsangivelserna och kommentarer eller *Kommentar/preciseringar*.

Obligatoriska fält? Personnummer och Datum för beslut är de enda två fält som är obligatoriska för att en Ubåt skall kunna sparas.

Fylla i formuläret

Personnummer. Personnummer eller TF-nummer ska överensstämma med det personnummer som används i ASI för att kunna kopplas samman med ASI.

Datum för beslut. Det måste finnas ett datum i fältet *Datum för beslut*. I normalfallet vet man vilket datum beslutet fattats, men om man inte vet det får man ta ett lämpligt datum som ligger tidigare än startdatum för åtgärden.

Ställe. Ställe är den plats där åtgärden genomförs. Dit hör namn på alla upphandlade Ställen vid enheten som t.ex. Kurön, Nämndemansgården och namn på stödboenden. Det kan också vara namnet på det team som genomför åtgärden t.ex. Behandlingsteamet, Mobila teamet eller ett program tex "Första steget" eller bara IFO/Vuxenenheten. Ställets egenskaper beskrivs i en särskild dialogruta. I dialogrutan kan man ge en kort beskrivning av Stället, men oftast är det inte nödvändigt. Namn på ett Ställe vid enheten ska bara registreras en gång. Stället kan sedan väljas vid inkodning av nya åtgärder på Stället.

Vi rekommenderar att man med hjälp av knappen *Hantera Ställen* nere till vänster i UBÅTs-formuläret lägger in de Ställen som används vid enheten. Sen är det bara att välja Ställe för varje åtgärd som kodas in. Eventuella ändringar görs med samma knapp.

Varför ska Ställe anges. Då kan man för ett visst ställe t.ex. Iris, se vilka åtgärder som klienterna fått ta del av på Iris, vilka effekter åtgärderna haft för de egna klienterna och vad brukare och handläggare tyckt om åtgärderna. Man kan också be klienten skatta Stället som helhet. Man väljer då åtgärden *Annat Stöd* eller *Annan Psykosocial behandling* och skriver in namnet på Stället i fältet *Ange vad* t.ex. "hela Iris", "hela IFO" eller "behandlingsteamet".

Intern – Extern. Interna åtgärder genomförs av personal inom den egna organisationen medan externa åtgärder genomförs av personal utanför den egna verksamheten eller köps in. Den egna verksamheten är den enhet som ansvarar för registreringarna i UBÅT.

Heldygn – Öppen. Alla boendeformer är heldygnsåtgärder. Åtgärder som ingår i en vistelse på ett Ställe räknas som att de sker inom ramen för heldygn även om åtgärden inte pågår hela dygnet. Om t.ex. KBT två timmar per dag ingår i en vistelse på ett behandlingshem så räknas det som en åtgärd som sker inom ramen för heldygn. Åtgärden hör så att säga ihop med eller ingår i heldygnsvistelsen. Om däremot KBT-behandlingen ges utan koppling till heldygnboendet så räknas det som en Öppen åtgärd.

Samarbete. Ange om åtgärden sker inom ramen för ett samarbete med annan myndighet eller vårdgivare, (SIP).

Status. Ange om åtgärden är planerad, pågående eller avslutad – planerat eller oplanerat.

Start- och slutdatum. Behövs för att beräkna varaktighet, ordningsföljd och samtidighet mellan de åtgärder klienten fått. Omfattning i timmar anges bara när det inte rör sig om heldygn och man känner till uppgiften.

Preciseringar. För att ge mer detaljerade uppgifter om en åtgärd används fältet *Kommentar/precisering* som finns till varje åtgärd. T.ex. eftervård, grupp, individuellt, primär behandling, MI-samtal etc. Preciseringar av en åtgärd görs alltså inte under Stället utan under åtgärden på Stället. T.ex. 12-stegs efterbehandling på Nämndemansgården kodas som: *Ställe Nämndemansgården, psykosocial behandlingsåtgärd 12-steg* och i fältet *Kommentar/precisering* kan man skriva in "efterbehandling". Vi har lagt in några förslag till preciseringar för varje åtgärd.

När ska man använda Annan åtgärd? Man bör i första hand använda de åtgärder som redan finns i UBÅT.

Annan åtgärd kan användas i följande fall:

1. För att registrera en åtgärd som man tycker saknas i formuläret. T.ex. Case Manager, Bildterapi. Man bestämmer först passande Huvudkategori – är det *Stöd* eller *Psykosocial behandling*? Åtgärden kodas som *Annat Stöd* eller *Annan Psykosocial behandling* och i fältet *Ange vad* skriver man in åtgärdens namn. Åtgärden Case Manager kan t.ex. kodas under *Annat Stöd* och i fältet *Ange vad* skriver man Case Manager. Bildterapi kan kodas som *Annan Psykosocial behandling* och i fältet *Ange vad* skriver man Bildterapi.
2. För att beskriva en egen lokal åtgärd, t.ex. en blandning med delar eller inslag av olika åtgärder eller en lokalt utvecklad åtgärd. Man väljer då *Annat Stöd* eller *Annan Psykosocial behandling* och i rutan *Ange vad* skriver man in det namn på åtgärden som man lokalt kommit överens om t.ex. "Intensivstöd", "Utsluss" etc. Alla på enheten bör använda samma namn på åtgärden när den kodas in. I fältet *Kommentar/precisering* kan man beskriva åtgärden, t.ex. "samtal med ÅP- och MI-inslag, KBT-inspirerade stödsamtal etc.

Om en lokal åtgärd innebär att två olika åtgärder som finns i UBÅT kombineras t.ex. ÅP och Stödboende kodas det som två enskilda åtgärder; ÅP och Stödboende. Att de sker samtidigt eller i kombination framgår av tidsangivelserna.

Frågor om UBÅT

Kan man ändra namnet på Ställe? Det finns en knapp som heter Hantera Ställe. Det gör det möjligt att redan från början lägga in de Ställen som man kommer att använda. Man kan också i efterhand ändra namnet på ett Ställe till ett annat namn. Då ändras alla Ubåtar som har det Stället till det nya namnet.

När kan man fylla i kvalitetsskattningar och handläggarskattningar? Det går att fylla i kvalitetsskattningar och handläggarskattningar inte bara för avslutade åtgärder. Hur ofta som helst för en och samma åtgärd.

Hur gör jag med en planerad åtgärd som aldrig kom att genomföras? Antingen tas åtgärden bort eller så registreras den som Avslutad oplanerat där startdatum och slutdatum är desamma.

Vad är skillnaden mellan Ubåt och åtgärd? En Ubåt är en beskrivning av en åtgärd som uppdateras varje gång Ubåtsformuläret sparas, t.ex. vid ändringar. En åtgärd kan alltså ha flera Ubåtar men det är bara den sista som man ser. Vi använder begreppet UBÅT med versaler då vi avser metoden eller databasen.

Hur gör jag om jag skrivit in och sparat en felaktig uppgift? Det går att ändra alla sparade uppgifter, men *personnummer* och *Datum för beslut* är speciella, eftersom *personnummer* och *Datum för beslut* kan höra ihop med flera olika åtgärder för en klient.

1. Om personnummer ändras så ändras personnummer för alla åtgärder som har det personnumret.
2. Om datum för beslut ändras så ändras datum för beslut för alla åtgärder med detta datum för beslut för denna klient.

I båda fallen kommer en fråga upp om man vill ändra alla åtgärder som berörs av ändringen.

Hur tar man bort en klient ur UBÅT? Om man tar bort alla åtgärder för en klient så tas klienten bort.

Vad kan man få ut från UBÅT?

1. När man är inne i ett Ubåts-formulär för en klient kan man ta fram en pdf-fil för just det UBÅTs-formuläret med en knapp uppe till vänster *PDF*.
2. Varje användare kan exportera en enskild klients alla inmatade Ubåtar till en Word-fil genom att använda knappen till vänster *Spara hem klientens data*.
3. Den som har statistikbehörighet kan exportera de sist registrerade Ubåtarna för alla klienter på enheten till ett Excel-blad eller ta fram en rapport som kallas Enkelt tabelluttag. Där görs en sammanställning av de åtgärder som registrerats vid enheten inklusive brukar- och handläggarskattningar.

Utredning/Undersökning

Definition av Utredning/Undersökning

En utredning syftar till en kartläggning av klientens problem, behov och livssituation som kan ligga till grund för beslut om åtgärder för drog- eller alkoholrelaterade problem eller ekonomiskt bistånd. Utredningen kan avse hela livssituationen eller fokusera något specifikt t.ex. droganvändning. Utredningen kan ske med standardiserade metoder eller som en utredning utan särskilda metoder. Även biologisk-medicinska, t.ex. och psykiatriska utrednings/undersökningsmetoder räknas hit. Under denna huvudkategori kodas också undersökningar av olika slag, t.ex. drogtest och andningsprov.

*****

Problemnivå och hjälpbehov inom olika livsområden. Med standardiserat instrument.

Preciseringsförslag: ASI, DOK, ADAD, Grundintervju, Uppföljning

Alkohol- och drogvänor. Med användning av standardiserat instrument.

Preciseringsförslag: AUDIT, DUDIT, AUDIT-E, DUDIT-E

Biologisk- medicinsk undersökning.

Preciseringsförslag: Blodprov, HIV-test, Andningsprov, Urintest

Psykiatrisk utredning.

Preciseringsförslag: SCID, DSM, ADHD, Mini

Psykiska symptom och funktioner. Med hjälp av standardiserat instrument.

Preciseringsförslag: SCL-90, CPRS, BPRS, BDI, neuropsykologiska test.

Familjefunktion och socialt nätverk.

Preciseringsförslag: nätverkskarta, FARS, intervju.

Livssituation. Kan göras med instrument, observation eller intervju.

Preciseringsförslag: boende, arbete sysselsättning, relationer.

Bistånd. Utredning av förutsättningarna för att bevilja ekonomiskt bistånd.

Preciseringsförslag: Assistanstimmar, glasögon, resebidrag.

LVM-utredning. Utredning avseende underlag för beslut om vård enligt LVM.

Annan utredning/undersökning, ange vad_____

Medicinsk behandling (används om man känner till detta)

Definition av Medicinsk behandling

Till Medicinsk behandling räknas främst behandling med läkemedel av olika slag, men även abstinensbehandling och sjukgymnastik eller tandvård räknas hit. Läkemedelsbehandling innebär ofta att man också har någon form av övervakning eller stöd. I sådana fall registreras läkemedel som Medicinsk åtgärd och det psykosociala stödet under kategorin Stöd.

*****

Abstinensvård.

Preciseringsförslag: Tillnyktring, avgiftning, omvårdnad, medicin.

Antabusbehandling.

Preciseringsförslag: Antabus (disulfiram), acomprosot, naltrexon.

Psykofarmaka.

Preciseringsförslag: Medicin mot kramprisk, delirium, depression, ångest, psykosymptom, sömnproblem.

Substitutionsbehandling/Agonistbehandling. Underhållsbehandling med opioida läkemedel

Preciseringsförslag: Metadon, Subutex, Suboxone, Buprenorfin.

ADHD behandling. Läkemedelsbehandling som syftar till lindring av ADHD-besvär med centralstimulantia eller annat läkemedel.

Sjukgymnastik.

Preciseringsförslag: Rörelseträning, avslappningsövningar, massage

Tandvård. Förbättring av tandstatus genom lagning av tänder eller kirurgiska åtgärder inom tandläkarvård.

Annan medicinsk behandling, ange vad: _____

Stöd (Psykosociala stödåtgärder)

Definition av psykosociala stödåtgärder

Stödåtgärder syftar till att stödja och hjälpa den enskilde i dennes livssituation som social situation, arbete, bostad mm. Även pedagogiska och psykopedagogiska åtgärder kodas i kategorin Stöd. Stödåtgärder baseras inte på en specifik, evidensbaserad metod eller teknik och är i regel inte manualbaserade. Åtgärder som använder delar av evidensbaserade psykosociala åtgärder eller inte följer manualer fullt ut kodas som stödåtgärder.

*****

Boendestöd. Avser olika stödinsatser i klientens boende.

Preciseringsförslag: boendestödjare, tillsyn, drogtest, utandningsprov, klara eget boende, nykterhet.

Stödboende. Stödboende har en bred definition som avser alla boendeinsatser och dit hör därför alla boenden som socialtjänsten använder för sina klienter.

Preciseringsförslag: härbärke, hotell, kontraktsboende, kategoriboende, garantilägenhet, jourlägenhet, lågtröskelboende, familjehem, omvårdnadshem, träningslägenhet, boende först, boendetrappa.

Stödjande samtal. Stödjande samtal har en bred definition och avser alla stödjande samtal som inte är psykosocial behandling.

Preciseringsförslag: motiverande samtal (MI), krissamtal, samtal med socialsekreterare, jagstärkande samtal.

Familjestöd. Stöd till klienten i olika relationer som till barn och familj.

Preciseringsförslag: familjesamtal, relationsgrupp.

Ekonomiskt stöd och bistånd. Ekonomiskt bistånd som inte är försörjningsstöd.

Preciseringsförslag: Ekonomisk rådgivning, budgetplanering, läkemedel, tandvård, glasögon, hemutrustning.

Annat bistånd.

Preciseringsförslag: assistanstimmar

Kontaktperson. Kontakt med en person för att aktiveras och minska ensamhet

Rådgivning, information och utbildning.

Preciseringsförslag: utbildning i drogekunskap, informationssamtal, skolutbildning.

Arbetsträning/Sysselsättning.

Preciseringsförslag: Arbetsträning, daglig sysselsättning, praktik, hobbyverkstad, snickeri.

Annat Stöd, ange vad _____

Preciseringsförslag: Case manager, Personstöd

Psykosocial behandling

Definition av Psykosocial behandling

Psykosocial behandling syftar till förändring av problem och beteenden. Enligt riktlinjerna handlar det i missbruksvård om systematiska och teoretiskt grundade metoder med evidensbas. Ofta finns en manual och man brukar kräva att behandlarna skall ha lämplig kompetens och utbildning.

*****

Kognitiv beteendeterapi. Olika former av kognitiv psykoterapi som inte täcks av övriga åtgärder inom psykosocial behandling.

Preciseringsförslag: Individuellt, grupp, Brottsbrytet

MET som strukturerat behandlingsprogram.

Preciseringsförslag: Individuellt, grupp

CRA. Community Reinforcement Approach.

Preciseringsförslag: Individuellt, grupp

Psykodynamisk psykoterapi.

Preciseringsförslag: Individuellt, grupp, långtidsterapi, korttidsterapi

Familjeterapi.

Preciseringsförslag: nätverksterapi, parterapi

12-steg.

Preciseringsförslag: individuellt, grupp, primär, eftervård

Kort intervention (1 - 4 Sessioner).

Interaktionell/interpersonell psykoterapi.

Preciseringsförslag: individuellt, grupp

Lösningsfokuserad psykoterapi.

Återfallsprevention

Preciseringsförslag: individuellt, grupp

Haschavvänjningsprogrammet, HAP

Annan Psykosocial behandling, ange vad: _____

Preciseringsförslag:

Funktions/färdighetsträning

Definition av Funktions/färdighetsträning

Syftar till träning av vardagliga livsfunktioner som klienten saknar eller behöver utveckla. Det kan vara fysiska färdigheter men också sociala eller psykologiska färdigheter. Här registreras endast sådan träning som inte ingår som en del i annan behandling eller annat stöd. Om t.ex. social färdighetsträning ingår i kognitiv psykoterapi eller boendestöd så registreras det alltså inte här.

*****

Social färdighetsträning.

Preciseringsförslag: Individuellt, grupp, emotionell intelligens, empatiträning, kravhantering

ADL-träning.

Preciseringsförslag: Matlagning, städning, hygien, kläder

Annan funktions/färdighetsträning, ange vad: _____